

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในภาพลักษณ์ และการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและยาเพื่อ
ควบคุมน้ำหนักในสตรีวัยรุ่น

ชื่อผู้เขียน นางสาวอนุสรณ์ กัณธา

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสตรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา	เทียนสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุสัณหา	อิมแย้ม	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันทวี	เชื้อขาว	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารุณี	ฟองแก้ว	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ภัทรภรณ์	พุงปันคำ	กรรมการ

บทคัดย่อ

ปัจจุบันมีการคาดการณ์ว่าการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนักมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในสตรีวัยรุ่น ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดปัญหาโภชนาการและสุขภาพตามมา ทั้งนี้การใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนักดังกล่าวอาจสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในภาพลักษณ์ของสตรีวัยรุ่น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเปรียบเทียบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในภาพลักษณ์ และการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนักในสตรีวัยรุ่น และศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในภาพลักษณ์ระหว่างกลุ่มสตรีวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยรุ่นอายุ 15 – 17 ปี ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา 2 แห่ง และสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 3 แห่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 380 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความเชื่อมั่นใน

รูปร่างสำหรับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ของ เมนเคลสัน ไวท์ และเมนเคลสัน ที่ผู้วิจัยนำมาแปลและใช้วัดความพึงพอใจในภาพลักษณ์ และ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนักที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แบบวัดความเชื่อมั่นในรูปร่างสำหรับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.9 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในภาพลักษณ์ระหว่าง 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่ใช้ทั้งผลิตภัณฑ์อาหารและยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก กลุ่มที่ใช้ยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก (ซึ่งมีทั้งกลุ่มที่ใช้เฉพาะยา และกลุ่มที่ใช้ยาร่วมกับผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อควบคุมน้ำหนัก) และกลุ่มที่ใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อควบคุมน้ำหนัก โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่างๆ โดยการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe' test)

ผลการศึกษามีดังนี้

1. สตรีวัยรุ่นมีความพึงพอใจในภาพลักษณ์อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 45.6, SD = 13.0)
2. สตรีวัยรุ่นมีการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและ/หรือยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก ร้อยละ 12.4 โดยในกลุ่มผู้ที่ใช้นี้ มีการใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อควบคุมน้ำหนัก ร้อยละ 72.3 ใช้ยาร่วมกับผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อควบคุมน้ำหนัก ร้อยละ 17.0 และใช้เฉพาะยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก ร้อยละ 10.7
3. สตรีวัยรุ่นกลุ่มที่ใช้ยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก มีความพึงพอใจในภาพลักษณ์น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ทั้งผลิตภัณฑ์อาหารและยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนสตรีวัยรุ่นกลุ่มที่ใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อควบคุมน้ำหนัก มีความพึงพอใจในภาพลักษณ์ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรส่งเสริมให้สตรีวัยรุ่นมีความพึงพอใจในภาพลักษณ์ เพื่อช่วยลดอัตราการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก

Thesis Title **Body Image Satisfaction and Use of Food Products and Drugs
for Weight Control Among Adolescent Women**

Author **Miss Anusorn Gunta**

M.N.S. **Nursing Care of Women**

Examining Committee

Assistant Professor Dr. Sujitra Tiansawad	Chairman
Associate Professor Dr. Susanha Yimyam	Member
Assistant Professor Puntawee Chuekao	Member
Assistant Professor Dr. Warunee Fongkaew	Member
Lecturer Dr. Patraporn Tungpunkom	Member

Abstract

It is currently estimated that use of food products and/or drugs for weight control is increasing among adolescent women. This may be related to level of their body image satisfaction and will result in nutritional and health problems.

The purposes of this descriptive comparative study were to examine body image satisfaction and use of food products and/or drugs for weight control among adolescent women and to compare body image satisfaction between adolescent women who were users and those who were nonusers food products and/or drugs for weight control. The sample were 380 adolescent women aged between 15 – 17 years old who were students in two high schools under the ministry of Education, and three private schools in Muang district, Chiang Mai province. The sample were recruited by multi-stage random sampling. The instrument used for data collection consisted of three parts: Demographic data form, Body-Esteem Scale for Adolescents and Adults developed by Mendelson, White, & Mendelson which was translated into Thai by the researcher

and used for measuring body image satisfaction, and the use of food products and/or drugs for weight control questionnaire which was developed by the researcher and its content validity was reviewed by five experts. The Cronbach's coefficient alpha value of the Body-Esteem Scale for Adolescents and Adults was 0.9. Data were analyzed using descriptive statistics, one-way ANOVA, and Scheffe's test. For comparative study, the sample were divided into 3 groups as the nonuser group, weight control drug users which included those who used only drugs and those who used both drugs and food products, and those who used only food products.

The results of this study are as follows:

1. The adolescent women had moderate level of body image satisfaction. (Mean = 45.4, SD = 13.0);
2. About 12.4 percent of the adolescent women used food products and/or drugs for weight control. Among those 72.3% used only food products for weight control, 17.0% used both drugs and food products for weight control, and 10.7% used only drugs for weight control; and
3. The adolescent women who used weight control drugs had significantly lower body image satisfaction than those who did not use neither food products nor drugs ($p < .05$) whereas the adolescent women who used only food products had no different level of body image satisfaction when compare with the other two groups.

These findings suggested that nurses should promote body image satisfaction among the adolescent women in order to reduce food products and drugs use for weight control.